

проверили алгеброй бібліотечну гармонію, то бібліотечне дело поступово превратилось в функціональний придаток культури і науки. Стала зникати духовність. Чиновники, розсуджуючі наверху про культуру і науку, самі по собі, БАН – «сама по собі» в супротивленні падінню вниз, в бажанні вирішити проблеми.

В судбі БАН, особливо в судбі її керівників, помітну роль грала не випадковість, а закономірність життєвих компромісів. Рядові бібліотекарі йдуть на компроміси, більшою частію не помічаючи цього або не задумуючись над їх наслідками. У керівника все складніше. Його поступки, як правило, відображаються не тільки на подальшій діяльності колег, але і виходять за межі бібліотеки. В них проявляється двоїстість його положення: особисте ставлення до трапляючого і відповідальність за доручене йому заклад.

...Почти три століття Бібліотеку Академії наук возносили на п'єдестал і свргали з нього. І не звертали уваги на те, що як-то незаметно перша національна російська бібліотека, гідна по якості і

кількості своїх фондів стоїть в одному ряду з Національною бібліотекою Франції, Британською бібліотекою, Бібліотекою конгреса США, Російською державною і Російською національною бібліотеками, була підмінена мармурним подвійником, однаково зручним для поклонення і поношення.

Но історія дає нам і урок: те, що вона поглинає, вона повертає назад. БАН повільно, але наполегливо повертається. Головна її досягнення в ХХ в., рівно як і в вітчизняній бібліотекознавчій думці, в тому, що Бібліотека Академії наук содействовала і содействует пошукам історичної правди, виходу з оточення спотворень. Відповідно, у неї є не тільки велике минуле, але і теперішнє і майбутнє. БАН на площині Сахарова сьогодні – це перша національна російська бібліотека – пропуск для нових поколінь читачів в минуле бібліотечної справи, науки і культури країни. БАН на порозі ХХІ століття – це національна російська бібліотека Російської академії наук – послання з минулого теперішньому і майбутньому Росії.

Культурно-просвітницька діяльність НБУВ

Ми духом незламні

Таку назву мала Всеукраїнська громадська акція, яка проходила наприкінці 2002 року в Україні. У ній взяли участь Всеукраїнська благодійна організація інвалідів та пенсіонерів «Обличчям до істини», Фонд соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України, Народна академія творчості інвалідів, Всеукраїнський фонд відтворення видатних пам'яток історико-архітектурної спадщини ім. Олеса Гончара, Український видавничий консорціум, Всеукраїнська громадська організація «Інваліди Чорнобиля» та найбільші бібліотеки України.

У рамках Арт-проекту, присвяченому Міжнародному дню інвалідів, цикл заходів організувала і провела Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. Зокрема, на виставці «Чорнобиль – біль мій» експонувались графічні твори Жоржа Шанаєва та документальні фотоматеріали Сергія Грицяя, які брали участь у спорудженні «саркофагу» над 4-им аварійним блоком Чорнобильської АЕС. У малому виставковому залі Бібліотеки з успіхом пройшла виставка робіт образотворчого мистецтва «Ми духом незламні», що презентувала читачам 23 твори семи авторів-інвалідів.

Європейська Комісія проголосила 2003 рік «Роком інвалідів європейських країн». Це рішення було прийнято на засіданні Ради Європи 3 грудня 2001 року. Головною метою запланованих заходів є забезпечення рівних прав для інвалідів у суспільстві та поліпшення ситуації навколо цієї категорії людей.

У нашій державі 2003 рік проголошено «Роком культури в Україні». З огляду на це НБУВ спільно з Народною академією творчості інвалідів та Київським міським центром роботи з інвалідами збрала всіх зацікавлених на засідання круглого столу «Проблеми соціально-культурної реабілітації інвалідів».

В Україні, як і багатьох інших державах, вирішенням соціальних проблем інвалідів займаються відповідні інституції,

які мають певний досвід роботи. Проблеми ж культурної, творчої реабілітації цієї категорії громадян нашого суспільства залишаються не вирішеними.

Історія інтелектуального розвитку людства свідчить про значний внесок у ці досягнення людей з обмеженими фізичними можливостями. На думку вчених, інтенсивна творча діяльність поліпшує фізичний і психологічний стан індивідуума-інваліда, лікує тіло і душу. Практична медицина підтверджує лікувальну ефективність творчої діяльності людей з обмеженими фізичними можливостями. Тому сьогодні особливо актуальним є обговорення проблеми соціально-культурної реабілітації інвалідів.

Даний захід був спрямований на залучення широкого кола фахівців, які займаються цими проблемами, а також самих інвалідів. Зі вступним словом про роль бібліотек у вирішенні проблем соціально-культурної реабілітації інвалідів до учасників заходу звернулася керівник культурно-просвітницького центру Н. Б. Захарова. З доповідями виступили: президент Народної академії творчості інвалідів О. І. Александрова, член Народної академії творчості інвалідів, художник-графік, інвалід-чорнобилець Ж. І. Шанаєв, старші наукові співробітники НБУВ, канд. іст. наук О. В. Воскобойнікова-Гузєва та канд. іст. наук Н. Г. Солонська, завідувачка відділу обслуговування Республіканської бібліотеки імені М. Островського (для сліпих) Л. Г. Кагановська та директор Будинку культури імені Я. П. Батюка УТОС В. С. Лелека.

Учасники круглого столу ознайомилися з творчістю члена Спілки художників України, інваліда загального захворювання Д. Г. Якутовича та художниці-аматорки, інваліда з дитинства Т. Багнюк.

*Антоніна Шеремет,
завідувачка науково-просвітницького
сектору КПЦ*